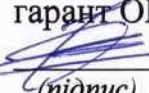

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
гарант ОПП «Облік і оподаткування»
 професор І.В. Свиноус
(підпис) вчене звання, ініціали, прізвище
« 19 » грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача

Гричині Максиму Віталійовичу
прізвище, ім'я та по батькові

Тема : «Стратегії податкової оптимізації» (за матеріалами Білоцерківської ДПП ГУ ДПС у Київській області).

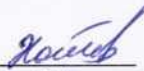
Перелік питань, що розробляються в роботі: теоретичні аспекти ухилення від сплати податків; ухилення від сплати податків в Україні; шляхи вирішення проблеми ухилення від сплати податків в Україні.

Вихідні дані : матеріали Білоцерківської ДПП ГУ ДПС у Київській області.

Календарний план виконання роботи

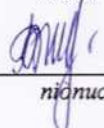
Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	
Аналітична частина	травень-липень 2023	
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	
Оформлення роботи	жовтень 2023	
Перевірка на плагіат	листопад 2023	
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	
Подання на рецензування	грудень 2023	

Керівник роботи

підпис

доцент С.М. Хомовий
вчене звання, ініціали, прізвище

Здобувач

підпис

М.В. Гричина
ініціали, прізвище

Дата отримання завдання « 20 » грудня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Гричина М.В. Облік і аналіз основних засобів на підприємстві.

Встановлено, що головна причина існування такого явища, як ухилення та уникнення від сплати податків, криється в очевидному впливі податків на фінансовий стан платників при недостатньому усвідомленні ними реальних вигід від споживання суспільних благ, що фінансуються за рахунок державного бюджету.

Зазначено, що досить важливу роль у мотивації ухилення або уникнення від сплати податків грає такий фактор, як міра й характер покарань за ухилення від оподаткування. Так, якщо потенційна вигода від ухилення переважає ймовірність та розмір відповідної відповідальності, платник податків буде схильним піти на ризик. Крім того, чим більш поширеною є корупція в країні, тобто чим більшою є ймовірність відкупитися від покарання, тим легше платнику прийняти подібне рішення.

За результатами проведеного дослідження з'ясовано, що українці почали більш інтенсивно саме уникати сплати податків – тобто законно мінімізувати податкові зобов'язання. Про це свідчать і нарощення експорту до офшорних юрисдикцій, і збільшення обсягу «round-tripping» інвестування. Зменшення можливостей для великомасштабної мінімізації податкових зобов'язань вимагає політичної волі та народної підтримки. При цьому, такі зловживання, сягаючи мільярдів доларів, залишаються малопомітними для широких мас населення, на відміну від таких в середньому та малому бізнесі. Це дозволяє відвертати увагу громадськості й міжнародних спостерігачів та радників на зловживання малого та середнього бізнесу, попри незрівнянності масштабів, що в результаті викривляє пріоритети державної політики та міжнародної підтримки.

Ключові слова: Податки, адміністрування податків, ухилення від податків, корупція.

ANNOTATION

Hrychyna M.V. Accounting and analysis of fixed assets at the enterprise.

It has been established that the main reason for the existence of such a phenomenon as evasion and avoidance of paying taxes lies in the obvious impact of taxes on the financial condition of payers when they are insufficiently aware of the real benefits from the consumption of public goods financed from the state budget.

It is noted that such a factor as the extent and nature of punishments for tax evasion plays a rather important role in motivating tax evasion or avoidance. So, if the potential benefit from evasion outweighs the probability and size of the corresponding liability, the taxpayer will be inclined to take the risk. In addition, the more widespread corruption is in the country, that is, the greater the probability of paying off punishment, the easier it is for the payer to make such a decision.

According to the results of the conducted research, it was found that Ukrainians began to avoid paying taxes more intensively – that is, to legally minimize tax liabilities. This is evidenced by the increase in exports to offshore jurisdictions and the increase in the volume of «round-tripping» investment. Reducing opportunities for large-scale tax liability minimization requires political will and popular support. At the same time, such abuses, reaching billions of dollars, remain inconspicuous for the broad masses of the population, unlike those in medium and small businesses. This makes it possible to divert the attention of the public and international observers and advisers to the abuse of small and medium-sized businesses, despite the disparity in scale, which, as a result, distorts the priorities of state policy and international support.

Key words: Taxes, tax administration, tax evasion, corruption.

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ	7
1.1 Сутність ухилення від сплати податків, його причини та наслідки	7
1.2 Інформаційне та нормативно-правове забезпечення дослідження ухилення від сплати податків	20
1.3 Критичний огляд наукових публікацій з проблематики ухилення від сплати податків	29
Висновки до розділу 1	38
РОЗДІЛ II. УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ .	40
2.1 Оцінка інструментів ухилення та уникнення від сплати податків в Україні	40
2.2 Відпрацювання схем ухилення від оподаткування через застосування податкових пільг з ПДВ	58
2.3 Основні тенденції ухилення та уникнення від сплати податків в Україні	66
Висновки до розділу 2	74
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ	76
3.1 Основні проблеми ефективної протидії ухиленню від сплати податків	76
3.2 Міжнародний досвід боротьби з ухиленням від сплати податків	79
3.3 Пропозиції щодо вирішення проблеми ухилення від сплати податків в Україні	86
Висновки до розділу 3	94
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100
ДОДАТКИ	109

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінанси: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / за ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. К.: Знання, 2012. 687 с.
2. Податкова система: навчальний посібник. / за заг. ред. В.Л. Андрущенко. К.: Центр учбової літератури, 2020. 416 с.
3. Федосов В.М., Опарін В.М., П'ятаченко Г.О. Податкова система України: підруч. К.: Либідь, 1994. 464 с.
4. Хлівний В.К., Тимченко О.М., Сибірянська Ю.В., Податкова система: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. ; кер. авт. кол. В.К. Хлівний. К.: КНЕУ, 2017. 372 с.
5. Тимченко О.М., Сибірянська Ю.В., Кокшарова С.М. Податкова система України: тренінг-курс: навч. посіб. / за заг. ред. О.М. Тимченко; передм. Т.І. Єфименко. К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2022. 656 с.
6. Довгалюк В.І., Ярмоленко Ю.Ю. Податкова система: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2018. 360 с.
7. Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система. Підручник. К.: Атіка, 2020. 920 с.
8. Мельник В.М. Уникнення та ухилення від оподаткування: співвідношення дефініцій / Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України. К.: НДІ фіскальної політики, 2021. 178 с.
9. Oxford Dictionaries. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.oxforddictionaries.com/definition/tax_avoidance
10. Oxford Dictionaries. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.oxforddictionaries.com/definition/tax_evasion
11. Білецька Г.М. Запровадження електронного аудиту як механізму забезпечення протидії незаконній мінімізації сплати податків / Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України. К.: НДІ фіскальної політики, 2021. 178 с.
12. Баранов С.О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки / *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 12. С. 102-106.

13. Коновалова І.М. Теоретичні аспекти ухилення від сплати податків та механізм їх уникнення. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.klubok.net/article1889.html>

14. Вишневецький В.П., Веткін А.С. Відхід від сплати податків: теорія і практика: монографія. Д.: ІНАН України, 2013. 228 с.

15. Орищин Т.М. Оптимізація податкового навантаження підприємства: теоретичний та методичний аспекти / *Економіка та держава*. 2019. №4. С. 58-52.

16. Парфентій Л.А. Ухилення від сплати податків в Україні: причини та методи боротьби / *Бізнес Інформ*. 2021. №3. С. 290-294.

17. Мельник М.І., Лещух І.В. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності: монографія. Л.: ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», 2018. 330 с.

18. Економічна енциклопедія / за заг. ред. С.В. Мочерного. К.: Академія, 2002. 952 с.

19. Податкова система: навчальний посібник / за заг. ред. В.Г. Баранової. О.: ВМВ, 2017. 344 с.

20. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: матеріали 16-ї науково-практичної конференції (8-9 лютого 2019 р.), Л.: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2019. 424 с.

21. Конституція України. Редакція від 21.02.2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

22. Податковий кодекс України. Редакція від 20.10.2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

23. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Редакція від 02.11.2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

24. Кримінальний кодекс України. Редакція від 18.10.2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

25. Постанова Верховного суду України від 08.10.2017 №15 «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів». Прийняття від 08.10.2004. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-04>

26. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні». Редакція від 07.03.2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5083-17>

27. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

28. William Petty A Treatise of Taxes & Contributions. 1662. Edited by Charles Henry Hull. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [https://en.wikisource.org/wiki/Treatise_of_Taxes_and_Contributions_\(1899\)](https://en.wikisource.org/wiki/Treatise_of_Taxes_and_Contributions_(1899)).

29. Adam Smith An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations. 1776. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://en.wikisource.org/wiki/The_Wealth_of_Nations

30. Волхова І.С. Трансформаційні процеси у податковій системі України: монографія / за ред. І.С. Волхової. О: Атлант, 2021. 384 с.

31. Звіт про виконання Плану роботи Офісу ВПП ДФС на 2021 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://data.gov.ua/dataset/bd051b1f-9a60-41c1-92aa-950181248977/resource/d46cec04-dfb6-4183-a66c-0ac17d9e9254>

32. Федосов В.М., Паєнтко Т.В. Упровадження контролінгу в управлінні фінансами на макрорівні в Україні / *Фінанси України*. 2021. №6. С. 107-126.

33. Федосов В.М., Паєнтко Т.В. Управління фінансами: контролінг на мікрорівні / *Фінанси України*. 2021. №3. С. 80-96.

34. Паєнтко Т.В. Теоретико-організаційні засади податкового контролінгу / *Бізнес Інформ*. 2019. №12. С. 214-221.
35. Тимченко О.М., Сибірянська Ю.В. Реформа Державної фіскальної служби України в контексті модернізації системи державного фінансового менеджменту / *Ринок цінних паперів України*. 2018. №8. С. 69-76.
36. Тимченко О.М., Сибірянська Ю.В. Альтернативна модель податкової системи України / *Фінанси, облік і аудит*. 2019. №1. С. 120-134.
37. Тимченко О.М. Альтернативні ідеї щодо реформування податкової системи України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/18941/81-83.pdf;jsessionid=8120FFB609808DD1BB20CC61690133A5?sequence=1>
38. Тимченко О.М., Сибірянська Ю.В. Фіскальні ефекти структурних зрушень у податковій системі України / *Економічний часопис-XXI*. 2017. № 1. С. 69-73.
39. Костюк Б.В. Стимулюючий вплив податкового аудиту на рівень податкової дисципліни / *Ефективна економіка*. 2021. №3. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/156.pdf
40. Опарін В.М. Домінанти та пріоритети фінансового вирівнювання в Україні / *Фінанси України*. 2018. №6. С. 29-43.
41. Опарін В.М., Паєнтко Т.М., Федосов В.М. Інновації у фінансовій сфері, Київ: КНЕУ, 2013. 444 с.
42. Мельник В.М., Кошук Т.В. Підвищення податкової прозорості для протидії агресивному податковому плануванню / *Фінанси України*. 2020. №9. С. 75-86.
43. Калінеску Т.В., Ширяєва А.Ю. Причини та тенденції ухилення від сплати податків. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nvdu_2013_10_7

44. Крисоватий А.І., Мельник В.М., Кошук Т.В. Податкові трансформації в ЄС та податкова політика України в контексті євроінтеграції: монографія; за ред. А.І. Крисоватого. Т.: ТНЕУ, 2017. 236 с.

45. European Commission, Taxation and Customs Union, Anti Tax Avoidance Package, January 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/company_tax/anti_tax_avoidance/index_en.htm

46. Tax avoidance by Multinational companies: Methods, Policies, and Ethics/Farok J / *Rutgers Business Review* 2019. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://goo.gl/nadpLX>

47. Тенденції тіньової економіки в Україні у 2021 році. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=e384c5a7-6533-4ab6-b56f-50e5243eb15a&tag=TendentsiiTinovoiEkonomiki>

48. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

49. Постанова Кабінету міністрів України від 27 грудня 2020 року №1045 «Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України, та визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2018 р. № 977». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1045-2020-%D0%BF>

50. Постанова Кабінету міністрів України від 4 липня 2020 року №480 «Про затвердження переліку організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/480-2020-%D0%BF>

51. Звіт Державної фіскальної служби України за 2021 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf>
52. Дубровський В., Черкашин В., Гетьман О. Порівняльний аналіз фіскального ефекту від застосування інструментів ухилення/уникнення оподаткування в Україні: нові виклики / *Вісник. Офіційно про податки*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/100014336-porivnyalniy-analiz-fiskalnogoeфекtu-vid-zastosuvannya-instrumentiv-ukhilennya-uniknennya-opodatkuvannuv-ukrayini-2019>
53. Оцінка обсягів коштів вітчизняного походження, які надійшли в Україну як прямі іноземні інвестиції в 2010-2021 роках. Національний банк України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73849830>
54. Doing Business 2020, Economy profile, Ukraine. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/u/ukraine/UKR.pdf>
55. Doing Business 2019 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB16-Full-Report.pdf>
56. Doing Business 2011 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB11-FullReport.pdf>
57. Doing Business 2009 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB09-FullReport.pdf>
58. Аналіз обсягів контрабанди в Україні. Ukraine Economic Outlook. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cutt.ly/Le4Wib1>
59. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/131201.pdf>
60. Звіт Державної фіскальної служби України за 2019 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/199244.pdf>

61. Звіт Державної фіскальної служби України за 2020 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/223549.PDF>
62. Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://land.gov.ua/info/statystyka/>
63. Паєнтко Т.В., Болошева А.О. Участь фінансових установ у схемах ухилення від оподаткування: реалії України та перспективи протидії / *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2017. №2. С. 148-158.
64. Тимченко О.М. Схеми Уникнення оподаткування як ключ до розв'язання проблеми / *Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України*. К.: НДІ фіскальної політики, 2021. 178 с.
65. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС на 2018 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kyiv.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/235958.html>
66. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС на 2019 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kyiv.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/285212.html>
67. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС на 2020 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kyiv.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/328027.html>
68. Звіт про виконання Плану роботи Головного управління ДФС на 2021 рік. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kyiv.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/369712.html>
69. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/otnmr.html>
70. Тимченко О.М., Кондратенко М.Б. Податкове навантаження на юридичних осіб в Україні та його вплив на економічне зростання / *Фінанси України*. 2012. №10. С. 34-42.

71. Doing Business 2017 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/en/reports/globalreports/doing-business-2017>

72. Doing Business 2018 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB18-Full-Report.pdf>

73. Doing Business 2020 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB20-Report.pdf>

74. Doing Business 2021 Report. World Bank Group. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2021-Full-Report.pdf>

75. Дубровський В., Черкашин В. Порівняльний аналіз фіскального ефекту від застосування інструментів ухилення/уникнення оподаткування в Україні / *Інститут соціально-економічної трансформації*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://rpr.org.ua/wpcontent/uploads/2020/09/Instumentariy-uhilyannya-vid-splati-podatkiiv-2020.pdf>

76. Опарін В. М. Ще один крок до пізнання фінансів / *Фінанси України*. 2021. №5. С. 125-128.

77. Буряченко А.Є., Славкова А.А. Підвищення ефективності податкового контролю за допомогою активізації непрямих методів визначення податкових зобов'язань / *Фінанси, облік і аудит*. 2021. №18. С. 34-53.

78. Viktor Fedosov, Tetiana Paientko Opportunistic government behavior: How controlling approaches in public management can prevent it / *Stowarzyszenie Księgowych w Polsce*. 2019. №2. С. 37-54.

79. Viktor Fedosov, Tetiana Paientko Can information technology increase government effectiveness. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://pdfs.semanticscholar.org/4b4b/8bfb03e121a557205e4b6e54975d442075d3.pdf>

80. Опарін В.М., Паєнко Т.В. Ідеологія, прагматика та результативність податкового реформування в Україні / *Проблеми економіки*. 2020. №4. С. 138-147.

81. Introducing a General Anti-Avoidance Rule (GAAR). IMF. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/tltn/2019/tltn1601.pdf>

82. BEPS Actions. OECD. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/>

83. Тимченко О.М. Міжнародне інформаційне співробітництво як фактор протидії ухиленню від сплати податків / *Фінанси України*. 2011. №12. С. 11-20.

84. Офіційний сайт ІОТА. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.iota-tax.org/>

85. Офіційний сайт Податкової адміністрації Фінляндії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.vero.fi/en/individuals/>

86. Міжнародний досвід з питань формування моделі сумлінного платника. *Вісник. Офіційно про податки*. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/7521>

87. Офіційний сайт Служби доходів Ірландії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.revenue.ie/en/Home.aspx>

88. Тимченко О.М. Податки як інструмент протидії приховування доходів в офшорних юрисдикціях / *Ринок цінних паперів України*. 2017. № 1-2. С. 3-10.

89. Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну податкову та митну політику. Розпорядження Кабінету міністрів України від 05 липня 2019 р. № 542-р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyakipitannya-realizaciyi-konceptualnih-napryamiv-reformuvannya-sistemi-organivshcho-realizuyut-derzhavnu-podatkovu-ta-mitnu-politiku-i050719>